

DE VOORNAAMSTE BEPALINGEN BETREFFENDE
HET PARTICULIER BOSCHBEZIT IN HET BUITEN-
LAND, IN VERGELIJKING MET DE ONZE

door

Ir. J. VAN SOEST.

(Slot.)

Hoofdstuk II. Geldelijke verplichtingen.

Het belastingwezen loopt in de Europeesche landen zeer uiteen, niet zoozeer naar de soorten van belasting, waarmede de Staat zich van de noodige middelen voorziet, doch vooral ook door den verschillenden druk, dien deze belastingen op het boschbezit uitoefenen. Zoo is de grondbelasting in Nederland b.v. betrekkelijk laag, in sommige andere landen (o.a. Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, Polen) daarentegen hoog. Het is evenwel niet mijn bedoeling, op deze verschillen nader in te gaan. Slechts zullen hier worden behandeld de gevallen, waarin voor het normale, bestaande boschbezit andere bepalingen gelden dan voor de overige landelijke eigendommen. Belastingverminderingen, welke als tegenprestatie voor bepaalde verrichtingen of aangegane verplichtingen zijn bedoeld, vindt men in de hoofdstukken III en IV besproken.

De belangrijkste belastingen, waaronder het boschbezit kan vallen, zijn: grondbelasting, inkomstenbelasting, vermogensbelasting, omzetbelasting op de producten, rechten, welke worden geheven bij verandering van eigenaar (rechten van successie, schenking en overgang alsmede het registratierecht), sociale lasten voor personeel; voor sommige streken van ons land mogen tenslotte de waterschapslasten niet worden vergeten.

Slechts weinig landen in Europa hebben voor het boschbezit een afwijkende regeling getroffen. Engeland slaat in dit opzicht een zeer gunstig figuur, daar de fiscus hier aan boschgrond geen hoogere waarde toekent dan welke de grond in woesten toestand zou hebben. Ten aanzien van de inkomstenbelasting geldt het volgende: evenals in andere landen wel gebruikelijk is, leidt men het belastbaar inkomen af uit de waarde van de bron van inkomsten (het vermogen), zoodat in het geheel geen rekening wordt gehouden met de werkelijke inkomsten in een bepaald jaar; voor deze belasting wordt het boschbezit echter slechts op $\frac{1}{3}$ van de

werkelijke waarde aangeslagen. Tenslotte heeft men bij vererving uitsluitend over de waarde van den grond successierechten te betalen.

In Nederland behoef men sinds 1926 geen belasting te betalen op de inkomsten, verkregen uit ander boschbezit dan hakhout (art. 9e, Wet op de Inkomstenbelasting). Vóór 1926 werd de inkomstenbelasting, evenals in Engeland, berekend naar de waarde van het boschbezit, zoodat deze maatregel een aanmerkelijke verlichting beteekent, in de eerste plaats wel voor bezitters van parkbosch, dat weinig of geen baten oplevert.

In Littaunen geldt voor de inkomstenbelasting hetzelfde als in Nederland.

In Luxemburg, waar het uitkapbosch de gebruikelijke bedrijfsvorm is, behoef men slechts belasting te betalen over dat gedeelte van een velling, dat bij een normale dunning niet zou worden verwijderd.

In Frankrijk zijn bosschen, jonger dan 30 jaar, in Littaunen bosschen, jonger dan 20 jaar, vrijgesteld van grondbelasting.

De Hongaarsche wetgever heeft rekening gehouden met de mogelijkheid van ernstige schade (door brand, insecten, ziekten enz.); in voorkomende gevallen kan gedeeltelijke of algeheele ontheffing worden verleend.

In Joegoslavië zijn bosschen, jonger dan 20 jaar, vrijgesteld van alle belastingen. In buitengewone gevallen kan deze periode tot 40 jaar worden verlengd.

De overige landen houden bij hun belastingheffing geen rekening met het eigenaardige karakter van het boschbedrijf, dat — behoudens bij bedrijven met een ideale verhouding der leeftijdsclassen — aan zeer ongeregelde inkomsten onderhevig is. Geen wonder, dat dan ook in bijna ieder land veel stemmen opgaan om hieraan een eind te maken.

Hoofdstuk III. Overheidsmaatregelen ter bevordering van de uitbreiding van het particulier boschbezit.

a. Gratis bebossching, op stuifzanden in sommige gedeelten van Oostenrijk.

De Staat voert de werkzaamheden uit op kosten van de Kamer van Landbouw.

b. Subsidies en premies. (Subsidies worden toegezegd bij voorgenomen bebossching, premies worden gegeven nadat de bebossching is uitgevoerd).

1. Engeland.

Voor blijvend boschbezit £2—£4 per acre (± 0.4 ha), afhankelijk van de houtsoort.

2. Bulgarije.

De premie bedraagt 500 levas per ha.

3. Finland.

De subsidie bedraagt gewoonlijk 20—40 %, hoogstens 60 % der kosten van ontwatering van moerassen, welke voor bebossching geschikt zijn. Voor het niet-gesubsidieerde gedeelte is bovendien nog een leening tegen 3 % rente mogelijk.

4. Frankrijk.

De subsidie bedraagt ten hoogste $\frac{1}{3}$ der kosten en wordt als regel in natura verleend (zaden, planten, of stekken).

5. Hongarije.

Subsidie wordt alleen verleend bij verplichte bebossching in de Hongaarsche laagvlakte, voor zoover kan worden verwacht, dat de bebossching ter plaatse, niet rendabel zal blijken te zijn.

6. Ierland.

£4 per acre, met een minimum van 5 acres (= 2 ha).

7. Polen.

8. Pruisen.

9. Roemenië.

10. Zweden.

De beslag bedraagt ten hoogste 40 % der geraamde kosten voor ontwatering van voor bebossching geschikte moerassen, alsmede tot 50 % der kosten van bebossching.

c. Verstrekking van zaden, planten en stekken, veelal uit kwekerijen van den Staat afkomstig, tegen verminderden prijs of geheel kosteloos:

1. Engeland; 2. Estland; 3. Ierland;
4. Italië; 5. Litauen; 6 Oostenrijk;
7. Polen; 8. Portugal; 9. Roemenië;
10. Spanje.

In Oostenrijk heeft men de ervaring opgedaan, dat de gegadigden gewoonlijk meer zorg aan het materiaal besteden als zij er zelf iets voor hebben uitgegeven dan wanneer ze het kosteloos krijgen.

d. Verlaging, c.q. vrijstelling van belasting gedurende den tijd, dat van de jonge bebossching nog geen noemenswaardige opbrengsten worden verkregen:

1. België.

Bebosschingen zijn gedurende de eerste 20 jaar vrijgesteld van grondbelasting.

Geschiedkundig is in dit land nog van belang de verordening van 1772 van Maria Thérèse, waarbij gedurende de eerste 30 jaar van alle belastingen vrijstelling werd verleend, terwijl over de volgende 30 jaar slechts de helft verschuldigd was.

2. Bulgarije.

Gedurende de eerste 20 jaar zijn bebosschingen vrij van alle belastingen.

3. Denemarken.

Bebosschingen zijn gedurende de eerste 60 jaar vrij van alle Rijksbelastingen, terwijl voor de overige belastingen gedurende dat tijdvak de waarde van den woesten grond als grondslag geldt.

4. Griekenland.

5. Hongarije.

Vrijwillig aangelegde bosschen zijn gedurende de eerste 30 jaar vrij van grondbelasting; verplichte bebosschingen in de Hongaarsche Laagvlakte zijn vrij van alle belastingen, zoolang hiervan nog geen opbrengsten van beteekenis worden verkregen.

6. Italië.

De vrijstelling geldt voor alle belastingen en duurt bij opgaand bosch tot 40 jaar, bij hakhout tot 15 jaar.

7. Joego-Slavië.

40 jaar vrijstelling van alle belastingen.

8. Nederland.

Gedurende de eerste 28 jaar wordt de grondbelasting niet verhoogd.

9. Polen.

Voor bebosschingen wordt vrijstelling van alle belastingen gedurende 30 jaar verleend.

10. Portugal.

Gedurende de eerste 20 jaar wordt vrijstelling van grondbelasting verleend.

11. Roemenië.

Bij herbossching van gedegradeerde terreinen wordt vrijstelling van alle belastingen gegeven, zoolang de oude toestand nog niet volledig hersteld is.

e. Gratis technische voorlichting, in sommige gevallen ook kosteloos toezicht bij de uitvoering der bebosschingswerkzaamheden:

1. Engeland; 2. Estland; 3. Ierland;
4. Italië; 5. Hongarije; 6. Oostenrijk;

f. Renteloze voorschotten:

1. Spanje.

Voorschot wordt gegeven tot een maximum van 25% der bebosschingskosten (waaronder niet begrepen de kosten van plantsoen, daar dit gratis wordt verstrekt; zie punt c).

2. Hongarije (bij de verplichte bebossching in de Hongaarsche Laagvlakte).

g. Leeningen.

1. Finland.

De mogelijkheid hiertoe bestaat bij ontwatering van moerassen, voor het gedeelte der kosten, dat niet wordt gesubsidieerd (zie punt b, 3).

2. Hongarije (volgens de oude wet van 1879).

Middellijk kan de overheid de bebossching van woeste gronden bevorderen door steun te verleen aan instellingen, die zulke doeleinden nastreven. Voorbeelden zijn:

1. België, Sociéte belge de défrichements (de Belgische Heidemaatschappij).
2. Denemarken, Hedeselskabet (de Deensche Heidemaatschappij).

De subsidie bedraagt hier $\frac{1}{3}$ van alle uitgaven, uitgezonderd administratiekosten en uitgaven ten behoeve van onroerende goederen der maatschappij.

3. Griekenland, vele plaatselijke beboscingsorganisaties.

4. Tsjecho-Slowakije, o.a. 4 coöperatieve organisaties in Bohemen.

De in het vorige hoofdstuk genoemde bijzondere regelingen van de belasting werken uiteraard ook bevorderend voor de toename van het boschbezit.

Hoofdstuk IV. Overheidsmaatregelen, welke de instandhouding en intensivering van het boschbezit verhoogen.

a. De mogelijkheid om particulier boschbezit — al of niet tegen een vastgestelde vergoeding — door den Staat te doen beheeren, bestaat in Frankrijk, Portugal en Luxemburg. Gewoonlijk worden hier enkele verplichtingen van den boschbezitter tegenovergesteld, zooals b.v. het achterwege laten van vellingen zonder voorkennis (Frankrijk), het in dienst nemen van een voorgeschreven aantal, door den Staat aangestelde boschwachters (Portugal), enz.

b. In Nederland kan men zich, zooals bekend, volgens de Natuurschoonwet 1928, verbinden tot een normale instandhouding van het boschbezit gedurende 25 jaar, om in aanmerking te komen voor fiscale faciliteiten (verlaging van successierecht, recht van schenking, recht van overgang, registratierecht, vermogensbelasting en ten aanzien van gebouwen en aanhoorigheden ook vermindering van inkomsten- en personeele belasting).

In Frankrijk kan men sinds 1930 op overeenkomstige wijze, n.l. bij een 30-jarige instandhouding, vrijstelling krijgen van $\frac{3}{4}$ der bij overgang en schenking verschuldigde rechten. Op successierechten is dit echter niet van toepassing. Hiervoor geldt de iets verzachtende bepaling, dat bij overigens voldoende waarborgen termijnbetaling over 5 jaren mag plaats vinden.

c. In Zweden heeft men een afzonderlijke boschbouwvoorlichtingsdienst, op overeenkomstige wijze georganiseerd als onze landbouwvoorlichtingsdienst. Elke provincie (län) heeft zijn „Skogsvårdstyrelse”, met aan het hoofd een „länsjägmästare (academisch gevormd boschbouwconsulent).

Adviezen worden vooral verleend door tusschenkomst van de coöperatieve boschbezittersorganisaties (Skogsägareföreningar).

In Duitschland beschikt de „Reichsnährstand”

over een afzonderlijken boschbouwvoorlichtingsdienst. Aan het hoofd staat de „Reichsforstabteilung“ in Berlijn, waaronder ressorteeren 20 boschbouwkundige afdelingen van de „Landesbauernschaften“. Elk van die „Landesbauernschaften“ heeft een aantal „forstliche Aussendienststellen“ onder zich, bestaande uit een houtvester en enkele boschwachters. In totaal telt deze buitendienst 90 houtvesters en 190 boschwachters.

- d. Als volgende maatregel moet de overheidssteun aan particuliere organisaties worden genoemd.

In D e n e m a r k e n draagt de Staat de helft der uitgaven van de „Smaaskovforening“, coöperatieve organisaties van bezitters van minder dan 50 ha bosch — voorzoover dit kosten zijn voor technische hulp, alsmede reis-, verblijfs- en administratiekosten — tot een bedrag van 2000 kronen per jaar.

In E s t l a n d bestaat ook een subsidieregeling voor instellingen, die aan particulieren technische voorlichting geven.

In F i n l a n d genieten de landelijke boschbezitters-coöperaties ongeveer 30 % subsidie.

De kosten van den voorlichtingsdienst van de N o o r s c h e boschbouwvereniging (det norske Skogselskap) worden voor de helft door den Staat gedragen.

- e. Van groote beteekenis is tenslotte ook de propaganda. Om bij de bevolking een grootere belangstelling voor den boschbouw te wekken, kunnen een zeer groot aantal middelen dienen, waarvan er in Nederland verscheidene door overheids- en particuliere instellingen worden gebruikt.

Voor de jeugd kunnen worden genoemd: kweeken van boschplantsoen uit zaad door schoolkinderen, in een aan de school verbonden kweekerij; organiseeren van boomfeesten (plantdagen), excursies (schoolreisjes); boschbouw als leervak op lagere en kweekscholen, op landbouwscholen en -cursussen; practisch werken door en excursies van jeugdbewegingen, arbeidsdienst, recrutaen. Voor volwassenen: lezingen, cursussen en excursies voor boschbezitters; vlugschriften; populaire boekjes met practische aanwijzingen voor boeren-boschbezitters; lezingen voor radio (in Polen heeft men zelfs een vragen-uurtje!), volkshoogeschole e.a. maatschappelijke instellingen; propaganda door de pers, met reclameplaten, enz.; gebruik van films en lantaarnplaatjes; tentoonstellingen, musea; beboschingswedstrijden; bevordering van het gebruik van inlandsch hout; samenwerking met allerlei cultureele en technische instellingen en vereenigen;

vertegenwoordiging in allerlei houtverwerkende takken van nijverheid.

Hoofdstuk V. Gevolgtrekkingen voor Nederland.

In het voorgaande zagen wij, dat boschbezit van particulieren kan worden instand gehouden en bevorderd door wettelijke voorschriften en door geldelijke verlichtingen in den ruimsten zin, gesteund door een veelzijdige propaganda. Voorts bleek voldoende duidelijk, dat men als regel niet kan volstaan met één der beide werkwijzen.

De juiste verhouding tusschen plichten en rechten zal in elk land weer anders zijn, niet alleen doordat de beteekenis van het bosch plaatselijk zeer verschillend is, doch ook omdat de volksaard en daarmee het rechtsgevoel afwisseling vertoont.

Van Nederland kan men wel zeggen, dat de beteekenis van het bosch — zoowel economisch als uit anderen hoofde — tot dusverre door den wetgever is onderschat. Op het oogenblik biedt de Bodemproductiewet 1939 zeker wel voldoende waarborgen tegen den achteruitgang van de boschoppervlakte, doch deze wet is als tijdelijke maatregel ingevoerd, zoodat op haar voortbestaan na beëindiging van den oorlog niet mag worden gerekend. Het zal dus geenszins overbodig zijn om thans reeds na te gaan, welke wijzigingen de Boschwet 1922 en eventueel ook de Natuurschoonwet 1928 zullen moeten ondergaan om de instandhouding van bosch, natuurschoon en landschapsschoon op afdoende wijze te waarborgen, alsook hoe de opbrengsten, door intensivering en uitbreiding van het boschbedrijf kunnen worden verhoogd.

Het is niet eenvoudig, om voor deze verschillende doelstellingen richtlijnen te geven; vooral niet indien het gaat om de verhooging van opbrengsten uit particulier boschbezit. Hierbij zal men naar mijn meening de beste resultaten bereiken, indien het element van vrijwilligheid als grondslag wordt aangenomen. Welke der in hoofdstuk IV besproken middelen voor ons land doelmatig kunnen zijn, zal een punt van nadere overweging moeten uitmaken.

Van de in de hoofdstukken I—III genoemde maatregelen zijn er m.i. echter wel enkele, die bij de beoordeeling van hun wenschelijkheid voor Nederland geen ernstige meningsverschillen van deskundigen kunnen veroorzaken.

Zoo lijkt mij de invoering van algemeene voorschriften inzake het voorkomen en bestrijden van boschbrand (hoofdstuk I, b) een gewenschte uitbreiding van art. 6 der Boschwet.

De verplichting tot herbosching na velling, eventueel ook na elke andere ontblooting van den grond (hoofdstuk

I, d 11) mag m.i. niet met de t.z.t. eventueel plaats vindende intrekking der Bodemproductiewet komen te vervallen. Eveneens acht ik het noodzakelijk, dat voor ontginning vergunning vereischt blijft (I, f), waarbij het wellicht aanbeveling kan verdienen, dat de wet de gevallen noemt, waarin een dergelijke vergunning mag worden verleend (zie voorbeelden onder I, f en g).

Een verbod tot velling, anders dan krachtens vergunning (I, h) zal vermoedelijk onder normale omstandigheden en bij een juiste prijsverhouding tusschen de verschillende hout-sortimenten, voor het gewone productiebosch niet noodig zijn, daarentegen wèl voor alle houtopstanden (waaronder ook te verstaan: enkele boomen), die voor het natuurschoon van beteekenis zijn, alsmede voor bosschen op stuifzanden.

Van de overige, in hoofdstuk I genoemde bepalingen kan niet steeds worden gezegd, dat zij voor ons land zin hebben. Enkele, zooals b.v. de wettelijke regeling der verdeling van boschbezit, zijn zeker wel nadere aandacht waard.

Wat de belastingen betreft, zoo vraagt allereerst die op het vermogen onze aandacht. Deze drukt vrij zwaar op het boschbezit in Nederland. Billijk zou het daarom zijn, de vermogensbelasting te vervangen door een belasting op het arbeidsloos (en nagenoeg arbeidsloos) inkomen. Hiermede is dan het bezwaar ondervangen, dat de huidige belasting op het vermogen geen rekening houdt met de rentabiliteit van dat vermogen, wat op een onredelijke bevoordeeling van hoog rendeerende objecten ten opzichte van de weinig rentegevende beleggingen neerkomt.

Bij de hierboven voorgestelde invoering van benoedigde kapvergunningen voor natuurschoon-objecten en verplichte herbepanting van alle boschtereinen zou de Natuurschoonwet 1928 grootendeels haar beteekenis verliezen. De werking van deze wet is immers in wezen drieledig:

- 1° zij draagt bij tot het behoud van het natuurschoon, doordat b.v. fraaie oude beplantingen zoo lang mogelijk in stand worden gehouden;
- 2° zij draagt bij tot het landschapsschoon, doordat ook gewone productiebosschen onder de wet kunnen worden gerangschikt. Deze productiebosschen worden wel op den normalen tijd geveld — zulks in tegenstelling tot de onder 1° genoemde opstanden, die veelal hun natuurlijk einde halen —, doch worden gevolgd door een herbosching, zoodat de wet hier een ongewenschte verandering van het landschapsbeeld voorkomt;
- 3° zij noodigt de eigenaren van landgoederen uit, hun bezittingen voor het publiek open te stellen.

Allereerst zou dus de openstelling van landgoederen be-

vorderd moeten blijven. De Natuurschoonwet omvat echter nog meer dan het bovengenoemde. Men denke b.v. aan de verlaging van successierechten, die niet alleen behoudend werkt voor het natuurschoon, doch tevens veel versnippering van grootere bezittingen voorkomt. Men vergete tenslotte niet, dat b.v. ook het regelmatige contact van landgoedbezitters met ambtenaren van het Staatsboschbeheer in veel gevallen bijdraagt tot het invoeren van betere werkwijzen, vooral op bezittingen, die geheel verstoken zijn van deskundige leiding.

Bij een herziening van de Boschwet mag men de Natuurschoonwet dus zeker niet zonder meer over boord werpen; integendeel, het verdient juist aanbeveling om te bevorderen, dat genoemde werking toeneemt, door artikelen met overeenkomstige strekking in de Boschwet op te nemen. Bijvoorbeeld op de volgende wijze:

Het begrip „landgoed”, dat gewoonlijk neerkomt op een combinatie van werkelijk natuurschoon en normaal productiebosch, komt te vervallen. Slechts wordt onderscheid gemaakt tusschen voor het natuurschoon belangrijke bosschen en productiebosch.

Als grondslag voor de bepaling der waarde van natuurschoonobjecten in engeren zin wordt genomen de volgens den normalen boschrentevoet gekapitaliseerde gemiddelde jaarlijksche opbrengst. Deze zal in veel gevallen ver beneden de liquidatiewaarde komen te liggen¹⁾, zoodat dit al een aanzienlijke belastingvermindering zou opleveren.

Voor alle productieboschen zou 75 % der normale (liquidatie-) waarde als grondslag kunnen worden genomen, indien men zich verplicht tot soortgelijke voorwaarden als thans gelden voor landgoederen in den zin van art. 1 der Natuurschoonwet 1928. Het zou echter aanbeveling verdienen, deze voorwaarden dan iets uit te breiden, n.l. dat het Staatsboschbeheer niet alleen voorgenomen vellingen kan tegenhouden, doch dat deze dienst ook bepaalde, voor het bosch noodzakelijke verzorgingsmaatregelen, in de eerste plaats dunningen, kan voorschrijven.

De aldus voor natuurschoon- en productieboschen gevonden belastbare waarden kunnen dan vervolgens nog worden verminderd, indien de bosschen voor het publiek zijn opengesteld. Het zou aanbeveling verdienen, de procentueele vermindering afhankelijk te stellen van de plaatselijke intensiteit van het toerisme, daar bij drukker bezoek het publiek van zoo'n landgoed meer profijt heeft en de eigenaar er meer schade van ondervindt.

¹⁾ Men denke b.v. eens aan de Middachter Allee, met een beplanting van een thans zeer hoge liquidatiewaarde, doch waarin alleen boomen worden geveld, welke gevaar opleveren voor het verkeer, zoodat de jaarlijksche inkomsten uiterst gering zijn.

De waterschapslasten, die in sommige streken van ons land op het boschbezit drukken, zijn dikwijls onbillijk hoog. Daar 'bosch, in tegenstelling tot gras- en bouwland, slechts zelden van een goede afwatering belangrijke voordeelen geniet, veelal zelfs van een verlaagden waterstand schade ondervindt, is een herziening van die lasten plaatselijk geboden.

In hoeverre het voor ons land nog van belang kan zijn om de bebossching van woesten grond door particulieren te bevorderen, zal afhangen van de nog beschikbare oppervlakte woeste grond, welke niet in aanmerking komt voor ontginning tot cultuurgrond of aankoop door het Staatsboschbeheer. Na het gereedkomen der boschstatistiek zal men hierin voldoende inzicht kunnen krijgen.

Het zal tenslotte aanbeveling verdienen om bij een eventuele overweging der hiervóór behandelde onderwerpen ook de propaganda onder oogen te zien. Zoo zou o.m. van een inschakeling van den boschbouw bij het landbouwonderwijs een zeer nuttige werking kunnen uitgaan.

Uit de Dagbladen.

De Telegraaf, Ochtendblad, 15 October 1941.

ACHTER DE GEHEIMEN DER DENDROLOGIE.

*„Ekebo”, Zwedens nieuwe boomveredelingsinstituut ;
een reuzen-esp gaf den stoot tot de oprichting.*

Stockholm. October. — In de vruchtbare provincie Schoone, niet ver van het beroemde „Zaai- en zaad-instituut „Svalöf”, ligt, te midden van golvende bietenvelden, Zwedens nieuwe boschbouwproefstation „Ekebo”. Hier worden de ervaringen, opgedaan gedurende vijftig jaar van wetenschappelijke veredeling van landbouw gewassen, op boomen toegepast, en, te oordeelen naar de verrassende resultaten, welke er reeds zijn bereikt, ziet het er naar uit alsof ook dit instituut een belangrijke rol in het economische leven van het land zal gaan spelen.

Met Zweedsche gastvrijheid wordt de bezoeker op „Ekebo” ontvangen en door den leider van het proefstation, Prof. Nils Sylvén, of een zijner assistenten rondgeleid. Zij worden niet moe, u de geheimen der dendrologie te ontsluiten en de merkwaardige werkwijzen, welke bij de veredeling van boomen worden toegepast, te demonstreeren. De leek, die bij het woord „boomveredeling” opkijkt, ontdekt tot zijn verbazing, dat de wetenschap ook op dit gebied groote vorderingen heeft gemaakt en men door middel van een reeks kunstgrepen in staat is, den groeitijd van boomen belangrijk te verkorten.

Reeds lang hield men zich bezig met de gedachte, een rationeele veredeling van Zwedens boomsoorten, welke voor tal van industrieën van belang zijn, op touw te zetten, vooral toen bleek, dat ingevoerd dennenzaad minderwaardig houtmateriaal opleverde. Een van de baanbrekers